

Вінницький національний аграрний університет

СЕРТИФІКАТ

УЧАСНИКА ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

«Екологоорієнтовані технології вирощування сільськогосподарської продукції в умовах ґрунтозбереження та кліматичної нейтральності»
(держ. реєстр. УкРІНТЕІ № 267 від 19.04.2024 р.)

Сергія Амонса

Григорій Калетнік
Президент університету

Виктор Мазур

Ректор університету

23-24 травня 2024 року

Міністерство освіти і науки України
ННБК «Всеукраїнський науково-навчальний консорціум»
Вінницький національний аграрний університет
Вінницька обласна військова адміністрація та Рада
Державний біотехнологічний університет Заклад вищої
освіти «Подільський державний університет»
Миколаївський національний аграрний університет
Національний університет водного господарства та природокористування
Поліський національний університет

ПРОГРАМА
Всеукраїнської науково-практичної конференції
«Екологоорієнтовані технології вирощування
сільськогосподарської продукції в умовах ґрунтозбереження
та кліматичної нейтральності»
23-24 травня 2024 року

ПРОБЛЕМАТИКА КОНФЕРЕНЦІЇ

Конференція присвячена дослідженню й обговоренню шляхів вирішення сучасного етапу реалізації національного курсу раціонального природокористування завдяки застосуванню біоорганічних ґрунтовідновлюючих та ґрунтозберігаючих технологій прямого сидераційного, фіторе mediaційного та фіторекультивативного характеру для гарантування продовольчої безпеки, забезпечення енергонезалежності АПК, охорони та відтворення ґрунтів, ліквідації наслідків деградації ґрунтового покриву зумовлених військовою агресією росії.

ТЕМАТИЧНІ НАПРЯМКИ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Секція 1. Інноваційні технологічні рішення у ґрунтозбереженні та ґрунтовідновленні сільськогосподарських територій.

Секція 2. Використання рослинних біоресурсів у інноваційних технологіях вирощування сільськогосподарської продукції.

Секція 3. Реалізація адаптивного потенціалу інноваційних агротехнологій вирощування овочевих, плодово-ягідних та лісових культур з огляду на регіональні особливості.

Форма участі – онлайн, офлайн

Робочі мови конференції – українська, англійська

Доповіді – одноосібні

ПОРЯДОК РОБОТИ КОНФЕРЕНЦІЇ

23 травня 2024 р.

Ознайомлення з науково-технічними розробками та науковими фаховими виданнями Вінницького національного аграрного університету, матеріально-технічною базою університету та ННВК «Всеукраїнський науково-навчальний консорціум». **24 травня 2024 р.**

09:00-10:00 реєстрація учасників (2 корпус, 1 поверх)

10:00-13:00 пленарне засідання (ауд. 2220)

13:00-13:30 перерва

13:30-16:30 секційні засідання

секція 1 – ауд.

2421 секція 2 –

ауд. 2512 секція 3

– ауд. 2521

16:30-17:00 підведення підсумків конференції (ауд.
2220)

РЕГЛАМЕНТ

КОНФЕРЕНЦІЇ

Доповідь на пленарному засіданні до 10 хв.

Доповіді в основній частині конференції до 5 хв.

Дискусії до 3 хв.

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

Відкриття конференції. Вітальне слово:

(корпус № 2, аудиторія 2220)

10 ⁰⁰ -10 ²⁰	КАЛЕТНИК Григорій Миколайович – доктор економічних наук, професор, академік НААН України, президент Вінницького національного аграрного університету, президент ННВК «Всеукраїнський науково-навчальний консорціум» МАЗУР Віктор Анатолійович – кандидат сільськогосподарських наук, професор, ректор Вінницького національного аграрного університету ГОНЧАРУК Інна Вікторівна – доктор економічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної, наукової та інноваційної діяльності Вінницького національного аграрного університету
Доповіді на пленарному засіданні:	
10 ²⁰ -10 ³⁰	Біологізація технології вирощування сої в умовах Лісостепу правобережного ДІДУР Ігор Миколайович – кандидат сільськогосподарських наук, професор, директор навчально-наукового інституту агротехнологій та природокористування <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
10 ³⁰ -10 ⁴⁰	Стан та перспективи розвитку агропромислового комплексу Вінниччини під час воєнного стану КИРИЛЮК Валентина Михайлівна – заступник директора – начальник управління агропромислового виробництва – Департаменту агропромислового розвитку

	<i>Вінницька обласна військова адміністрація та Рада</i>
1040-1050	<p>Потенціал вирощування міскантусу гігантського на малородючих та деградованих ґрунтах України</p> <p>КРИЧКОВСЬКИЙ Вадим Юрійович – доктор філософії з агрономії, старший викладач кафедри рослинництва та садівництва</p> <p><i>Вінницький національний аграрний університет</i></p> <p><i>Директор ТОВ «Органік-Д»</i></p>
1050-1100	<p>Мікоризація в овочівництві – вагомий чинник у підвищенні врожайності рослин</p> <p>ВДОВЕНКО Сергій Анатолійович – доктор сільськогосподарських наук, професор, професор кафедри рослинництва та садівництва, професор кафедри лісового та садово-паркового господарства</p> <p><i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
1100-1110	<p>Вплив мікродобрив та бактеріальних препаратів на продуктивність ефіроолійних культур в умовах Південного Степу України за краплинного зрошення</p> <p>КОВАЛЕНКО Олег Анатолійович – доктор сільськогосподарських наук, доцент, професор кафедри рослинництва та садово-паркового господарства</p> <p><i>Миколаївський національний аграрний університет</i></p>
1110-1120	<p>Бджолозапилення, як важлива передумова імплементації ЄЗК: куди слід рухатись?</p> <p>ЛІСОГУРСЬКА Діна Володимирівна – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, завідувач кафедри годівлі, розведення тварин та збереження біорізноманіття, координатор проекту</p> <p>EGARTU напряму Jean Monnet Module програми Erasmus+</p> <p><i>Поліський національний університет</i></p>

1120-1130	<p>Генетичне та сортове різноманіття як основа безпеки нації ЖЕМОЙДА Віталій Леонідович – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, професор кафедри генетики, селекції і насінництва імені професора М.О. Зеленського <i>Національний університет біоресурсів і природокористування</i></p>
1130-1140	<p>Вплив біопрепаратів рістстимулюючої дії на продуктивність посівів соняшнику ТКАЧУК Олександр Петрович – доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри екології та охорони навколишнього середовища, професор кафедри лісового та садово-паркового господарства <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
1140-1150	<p>Формування продуктивності сортів сої в умовах Поділля БАХМАТ Микола Іванович – доктор сільськогосподарських наук, професор, професор кафедри землеробства, ґрунтознавства та захисту рослин <i>Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»</i></p>
1150-1200	<p>Дослідження ефективності використання генетичного потенціалу гібридів кукурудзи у сучасних технологіях вирощування ПАЛАМАРЧУК Віталій Дмитрович – доктор сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри рослинництва та садівництва, заступник директора з наукової роботи навчально-наукового інституту агротехнологій та природокористування <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
1200-1210	<p>Біологізація технології вирощування баклажана і редиски в умовах відкритого ґрунту ЩЕТИНА Сергій Васильович – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри овочівництва, декан факультету плодовоовочівництва, екології та захисту рослин <i>Уманський національний університет садівництва</i></p>
1210-1220	<p>Екологоорієнтована робота Поліського національного університету на прикладі факультету лісового господарства та екології ВИШНЕВСЬКИЙ Анатолій Васильович – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри лісівництва, лісових культур та таксації лісу, декан факультету лісового господарства та екології <i>Поліський національний університет</i></p>

1220-1230	<p>Сучасний стан виробництва насіння ріпаку в Україні та світі ЗАБАРНИЙ Олексій Сергійович – кандидат сільськогосподарських наук, докторант <i>Інститут агроекології і природокористування НААН</i></p>
1230-1240	<p>Формування агрофітоценозів багаторічних бобових трав залежно від гідротермічних ресурсів ГЕТМАН Надія Яківна – доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник, доцент кафедри рослинництва та садівництва <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
1240-1250	<p>Аналіз рецептур стандартних гідропонічних розчинів щодо поживних потреб <i>Lactuca sativa</i> L. КОЛЕСНИК Тетяна Миколаївна – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, завідувачка кафедри агрохімії, ґрунтознавства та землеробства ім. С.Т. Вознюка <i>Національний університет водного господарства та природокористування</i></p>
1250-1300	<p>The place of <i>Zea mays</i> in the crop rotation ДАЦЬКО Оксана Миколаївна – доктор філософії із агрономії, асистент кафедри агротехнологій та ґрунтознавства <i>Сумський національний аграрний університет</i></p>

СЕКЦІЯ 1

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЧНІ РІШЕННЯ У ҐРУНТОЗБЕРЕЖЕННІ ТА ҐРУНТОВІДНОВЛЕННІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

(корпус № 2, ауд. 2421)

Голова секції: ТКАЧУК Олександр Петрович – доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри екології та охорони навколишнього середовища, професор кафедри лісового та садово-паркового господарства

Секретар секції: АМОНС Сергій Едуардович – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри ботаніки, генетики та захисту рослин

1330-1335	<p>Дослідження елементів технології вирощування сої як фактора підвищення родючості ґрунту ПАНЦИРЕВА Ганна Віталіївна – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри лісового та садово-паркового господарства, заступник директора з наукової роботи навчальнонаукового інституту агротехнологій та природокористування <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
1335-1340	<p>Роль гідротермічного режиму вегетації у формуванні якісних показників біомаси редьки олійної у системі багатопрофільного її використання ЦИЦЮРА Ярослав Григорович – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри землеробства, ґрунтознавства та агрохімії, завідувач науково-дослідної частини <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
1340-1345	<p>Вплив мінеральних добрив та біорегулятора «Фітомаре» на продуктивність ріпаку ярого на сірих опідзолених ґрунтах в умовах зміни клімату Лісостепу правобережного ПОЛЩУК Михайло Іванович – кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри землеробства, ґрунтознавства та агрохімії <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
1345-1350	<p>Характеристика різних типів ґрунтів присадибних ділянок та польової сівозміни за вмістом поживних речовин та рухомих хімічних сполук АЛЕКСЄЄВ Олексій Олександрович – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри екології та охорони навколишнього середовища <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
1350-1355	<p>Сидерати та їх роль у відновленні родючості ґрунтів АМОНС Сергій Едуардович – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри ботаніки, генетики та захисту рослин <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>

1355-1400	<p>Навантаження важких металів в екосистемах природних лук Вінниччини внаслідок антропогенної трансформації сільськогосподарських угідь</p> <p>ТІТАРЕНКО Ольга Михайлівна – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, старший викладач кафедри екології та охорони навколишнього середовища директор Центру інтеграції з виробництвом, підвищення кваліфікації та дорадництва <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
1400-1405	<p>Стан деградаційних процесів у ґрунтовому покриву Вінниччини</p> <p>ПЕЛЕХ Людмила Вікторівна – кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач кафедри землеробства, ґрунтознавства та агрохімії <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
1405-1410	<p>The effect of essential oils on Colorado potato beetle</p> <p>MUBARAK Abdelrahman Salim Eisa – PhD in agronomy, plant protection department, Institute of agronomical sciences, faculty of agrobiolgy and food resources <i>Slovak university of agriculture, Nitra</i></p>
1410-1415	<p>Характеристика гумусного стану чорноземів звичайних</p> <p>БРОННІКОВА Ліна Феодосіївна – старший викладач кафедри землеробства, ґрунтознавства та агрохімії <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
1415-1420	<p>Наукове обґрунтування механізму зниження вмісту важких металів у ґрунті методом фітореMediaції</p> <p>ВЕРГЕЛІС Вікторія Ігорівна – асистент кафедри екології та охорони навколишнього середовища <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
1420-1425	<p>Теоретичні та практичні аспекти застосування технології ефективних мікроорганізмів (ЕМ)</p> <p>КОВКА Наталія Сергіївна – асистент кафедри екології та охорони навколишнього середовища <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
1425-1430	<p>Накопичення овочами Pb і Cd за різного рівня зволоження сірого лісового ґрунту в умовах Лісостепу правобережного України</p> <p>ПІДДУБНА Антоніна Миколаївна – аспірантка <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
1430-1435	<p>Накопичення важких металів вегетативною масою соняшнику в умовах Лісостепу Правобережного МАЗУР Ольга Вікторівна – аспірантка <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>

1435-1440	Азотфіксуюча здатність сортів сої залежно від інокуляції насіння та позакореневого підживлення біопрепаратами КОРОБКО Аліна Анатоліївна – аспірантка <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
1440-1445	Особливості формування травостою люцерни посівної в рік сівби ДАНИЛЮК Борис Миколайович – аспірант <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
1445-1450	Способи підвищення ефективності відновлення ґрунтів: досвід Німеччини КОВАЛЕНКО Назар Володимирович – аспірант <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
1450-1455	Накопичення важких металів у агроєкосистемі за повторного вирощування кукурудзи БОНДАРЕНКО Михайло Ігорович – аспірант <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
1455-1500	Оцінка сучасного агробіологічного стану полезахисних лісосмуг Лісостепу Правобережного ВІТЕР Надія Григорівна – аспірантка <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
1500-1505	Використання сортів нуту в агротехнологіях за умов змін клімату ГОНЧАР Максим Васильович – аспірант <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
1505-1510	Формування урожайності соняшнику залежно від позакореневих підживлень в умовах Лісостепу правобережного МАТЮШЕВ Андрій Олександрович – аспірант <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
1510-1515	Вплив ширини міжрядь на продуктивність гібридів кукурудзи різних груп стиглості БОРИСОВ Валерій Віталійович – аспірант <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
1515-1520	Вплив строків сівби на осінній ріст і розвиток пшениці озимої ОВЧАРУК Іванна Іванівна – аспірантка <i>Вінницький національний аграрний університет</i>

СЕКЦІЯ 2

ВИКОРИСТАННЯ РОСЛИННИХ БІОРЕСУРСІВ У ІННОВАЦІЙНИХ

ТЕХНОЛОГІЯХ ВИРОЩУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ

(корпус № 2, ауд. 2512)

Голова секції: ВЕРГЕЛЕС Павло Миколайович – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, завідувач кафедри ботаніки генетики та захисту рослин

Секретар секції: ЗАБАРНА Тетяна Анатоліївна – кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач кафедри землеробства, ґрунтознавства та агрохімії, старший викладач кафедри рослинництва та садівництва

1330-1335	Теоретичні основи довговічності насіння проса ПОЛТОРЕЦЬКИЙ Сергій Петрович – доктор сільськогосподарських наук, професор кафедри ім. О.І. Зінченка, декан факультету агрономії <i>Уманський національний університет садівництва</i>
1335-1340	Застосування селекційних індексів у селекції сої на посухостійкість і урожайність МАЗУР Олександр Васильович – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, завідувач кафедри рослинництва та садівництва <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
1340-1345	Вплив обробки насіння та позакореневих підживлень на формування продуктивності рослин кукурудзи ЦИГАНСЬКИЙ В'ячеслав Іванович – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри рослинництва та садівництва, заступник директора з навчальної роботи навчальнонаукового інституту агротехнологій та природокористування <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
1345-1350	Вплив водних витяжок із різних органів бур'янів на проростання <i>Phaseolus Vulgaris</i> L. ОКРУШКО Світлана Євгенівна – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри ботаніки, генетики та захисту рослин <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
1350-1355	Захист посівів соняшника від шкідливих організмів в умовах Лісостепу правобережного РУДСЬКА Ніна Олександрівна – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, старший викладач кафедри ботаніки, генетики та захисту рослинористування <i>Вінницький національний аграрний університет</i>

1355-1400	<p>Ріст та розвиток соняшнику залежно від удобрення ГУЦОЛ Галина Василівна – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри екології та охорони навколишнього середовища, провідний фахівець загального відділу <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
1400-1405	<p>Вплив позакореневих підживлень на формування продуктивності гібридів соняшнику КОЛІСНИК Олег Миколайович – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри ботаніки, генетики та захисту рослин <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
1405-1410	<p>Essential oils as biological molluscicides against Spanish slugs <i>Arion vulgaris</i> МАЦЕРА Ольга Олегівна – кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри землеробства, ґрунтознавства та агрохімії <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
1410-1415	<p>Продуктивність сортів ячменю ярого залежно від технологічних прийомів в умовах Лісостепу правобережного ШЕВЧЕНКО Наталя Василівна – кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач кафедри рослинництва та садівництва <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
1415-1420	<p>Модифікаційна мінливість і кореляційні зв'язки кількісних ознак горошку посівного (ярого) (<i>Vicia sativa</i> L.) АРАЛОВА Тетяна Сергіївна – кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач кафедри ботаніки, генетики та захисту рослин <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
1420-1425	<p>Технічні особливості вирощування лаванди в умовах Лісостепу правобережного ЗАБАРНА Тетяна Анатоліївна – кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач кафедри землеробства, ґрунтознавства та агрохімії, старший викладач кафедри рослинництва та садівництва <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
1425-1430	<p>Особливості росту і розвитку соняшнику при застосуванні у його посівах біопрепаратів БОНДАРУК Наталя Василівна – аспірантка <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
1430-1435	<p>Наукові принципи підбору сортів і гібридів ріпаку озимого БАНУЛ Сергій Олегович – аспірант <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>

1435-1440	Вплив препарату DR GREEN на біоенергетичні показники тритикале озимого сорту Божич СТОРОЖУК Юрій Володимирович – аспірант <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
1440-1445	Віталітет агроценозу ріпаку озимого за різних варіантів удобрення в умовах Лісостепу правобережного ТОМЧУК Олександр Миколайович – аспірант <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
1445-1450	Вивчення особливостей вирощування кукурудзи в Україні БОГОМАЗ Сергій Олександрович – аспірант <i>Вінницький національний аграрний університет</i>

1450-1455	Вплив мінеральних добрив та біопрепаратів на ростові процеси гібридів кукурудзи в умовах Правобережного Лісостепу України ХАВХУН Андрій Анатолійович – аспірант <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
1455-1500	Система агротехнічного захисту посівів нуту від бур'янової рослинності ВОТИК Володимир Олександрович – аспірант <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
1500-1505	Особливості застосування мінеральних добрив при вирощуванні озимого ячменю БАРСЬКИЙ Дмитро Олександрович – аспірант <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
1505-1510	Дослідження системи захисту сої від основних хвороб ДРОЗДА Олександр Вікторович – аспірант <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
1510-1515	Особливості мінерального живлення у сучасних технологіях вирощування сої ЗЮЗЬКО Леонід Григорович – аспірант <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
1515-1520	Хімічний склад зеленої маси кукурудзи придатної для виробництва біогазу СКАКУН Михайло Васильович – аспірант <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
1520-1525	Вплив густоти рослин та сумісного використання мінеральних і біологічних добрив на формування продуктивності гібридів кукурудзи ТЕЛЕВАТЮК Богдан Іванович – аспірант <i>Вінницький національний аграрний університет</i>

1525-1530	Аналіз вирощування соняшнику в структурі посівних площ України у довоєнний та воєнний час РЕНСЬКИЙ Тарас Олександрович – аспірант <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
1530-1535	Агротехнічне обґрунтування заходів вирощування гібридів соняшнику ОНУФРІЙЧУК Олександр Михайлович – аспірант <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
1535-1540	Технологічні заходи підвищення продуктивності сої ЧЕРЕШНЮК Володимир Вікторович – аспірант <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
1540-1545	Значення сорту в підвищенні врожайності та якості зерна гороху ВУЙКО Олександр Михайлович – аспірант <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
1545-1550	Особливості технології вирощування сої в умовах зміни клімату КОВАЛЬЧУК Володимир Миколайович – аспірант <i>Вінницький національний аграрний університет</i>

1550-1555	<p>Характеристика гібридів кукурудзи вітчизняної та зарубіжної селекції ОСТАПЧУК Руслан Вікторович – аспірант <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
1555-1600	<p>Сучасний стан вирощування сої та шляхи максимальної реалізації її продуктивності ШЕВЧУК Олександр Володимирович – аспірант <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
1600-1605	<p>Динамічні закономірності формування надземної біомаси рослин гібридів кукурудзи різної групи стиглості з позиції системи позакореневого живлення МИХАЙЛЮК Олександр Сергійович – аспірант <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
1605-1610	<p>Формування віталітетних тактик кукурудзи за різної густоти стояння гібридів різних груп стиглості МИКУЦЬКИЙ Юрій Васильович – аспірант <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>

СЕКЦІЯ 3
РЕАЛІЗАЦІЯ АДАПТИВНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ІННОВАЦІЙНИХ
АГРОТЕХНОЛОГІЙ ВИРОЩУВАННЯ ОВОЧЕВИХ, ПЛОДОВО-ЯГІДНИХ
ТА ЛІСОВИХ КУЛЬТУР З ОГЛЯДУ НА РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ

(корпус № 2, ауд. 2521)

Голова секції: ШКАТУЛА Юрій Миколайович – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, завідувач кафедри землеробства, ґрунтознавства та агрохімії, доцент кафедри рослинництва та садівництва

Секретар секції: ПАЛАМАРЧУК Інна Іванівна – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри рослинництва та садівництва, доцент кафедри лісового та садово-паркового господарства

1330-1335	Екологічні-біологічні особливості формування осередків всихання <i>Picea abies</i> (L.) Karsten в умовах ботанічного саду «Поділля» ВНАУ МАТУСЯК Михайло Васильович – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, завідувач кафедри лісового та садово-паркового господарства <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
1335-1340	Оцінка впливу глибокої омолоджувальної обрізки на стан липи (<i>Tilia</i> L.) в урбанізованому середовищі м. Житомир МАТКОВСЬКА Світлана Іванівна – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри біоресурсів, аквакультури та природничих наук <i>Поліський національний університет</i>
1340-1345	Ріст, розвиток та продуктивність сортів гороху овочевого в умовах Лісостепу правобережного України ПАЛАМАРЧУК Інна Іванівна – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри рослинництва та садівництва, доцент кафедри лісового та садово-паркового господарства <i>Вінницький національний аграрний університет</i>
1345-1350	Перспективи використання лісопасовищних систем в територіальних громадах Східного Поділля: досвід Європейського Союзу МУДРАК Галина Василівна – кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри екології та охорони навколишнього середовища <i>Вінницький національний аграрний університет</i>

1350-1355	<p>Застосування кореляційного аналізу у селекції квасолі звичайної на посухостійкість МАЗУР Олена Василівна – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри ботаніки, генетики та захисту рослин, доцент кафедри лісового та садово-паркового господарства <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
1355-1400	<p>Основні технологічні заходи при вирощуванні нуту в умовах Лісостепу правобережного ШКАТУЛА Юрій Миколайович – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, завідувач кафедри землеробства, ґрунтознавства та агрохімії, доцент кафедри рослинництва та садівництва <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
1400-1405	<p>Ефективність контролю фітофагів яблуні в умовах Лісостепу Правобережного ВЕРГЕЛЕС Павло Миколайович – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, завідувач кафедри ботаніки, генетики та захисту рослин, факультету агрономії, садівництва та захисту рослин <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
1405-1410	<p>Хвороби троянд та боротьба з ними в умовах Вінницької області ЯКОВЕЦЬ Людмила Анатоліївна – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри ботаніки, генетики та захисту рослин <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
1410-1415	<p>Перспективи використання культиварів роду <i>Spiraea</i> L. в озелененні ЦИГАНСЬКА Олена Іванівна – кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри лісового та садово-паркового господарства <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
1415-1420	<p>Насіннєве розмноження калини звичайної (<i>Viburnum opulus</i> L.) ТИСЯЧНИЙ Олег Петрович – кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач кафедри лісового та садово-паркового господарства, старший викладач кафедри рослинництва та садівництва <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
1420-1425	<p>Use of decorative species of the <i>vitis</i> genus in vertical landscaping МОНАРХ Вероніка Валентинівна – кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач кафедри лісового та садово-паркового господарства <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>

1425-1430	<p>Дослідження таксономічних, морфологічних та біолого-екологічних особливостей видів альпійської флори для створення проєктних пропозицій влаштування кам'янистих садів ОПЛАКАНСЬКА Анастасія Богданівна – асистент кафедри ботаніки, генетики та захисту рослин <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
1430-1435	<p>Вирощування сортів квасолі в умовах Лісостепу правобережного ГУК Євгеній Васильович – аспірант <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
1435-1440	<p>Екологічні проблеми та перспективи розвитку полезахисних лісосмуг ПАНКОВА Сніжана Олексіївна – аспірантка <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
1440-1445	<p>Наукові принципи підбору біопрепаратів для вирощування перцю солодкого ПЕТРІЯНЧУК Лілія Григорівна – аспірантка <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
1445-1450	<p>Особливості вирощування буряка столового в умовах відкритого ґрунту Лісостепу правобережного ПІХОЦЬКИЙ Валентин Андрійович – аспірант <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
1450-1455	<p>Продуктивність яблуневого саду залежно від удобрення МІЗЕРІЙ Анна Тарасівна – аспірантка <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
1455-1500	<p>Вирощування озимого часника в умовах відкритого ґрунту Лісостепу правобережного САМОХВАЛ Валерій Олександрович – аспірант <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
1500-1505	<p>Вирощування капусти брюссельської в Лісостепу правобережному України СЕРБІН Євгеній Олександрович – аспірант <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
1505-1510	<p>Особливості вирощування моркви у відкритому ґрунті Лісостепу правобережного НАХТМАН Євгеній Володимирович – аспірант <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>
1510-1515	<p>Оцінка ефективності біологічних препаратів для захисту томатів від фітофторозу в умовах захищеного ґрунту ГУМЕНЮК Олександр Васильович – аспірант <i>Вінницький національний аграрний університет</i></p>

Всеукраїнська науково-практична конференція
**«Екологоорієнтовані технології вирощування сільськогосподарської
продукції в умовах ґрунтозбереження та кліматичної нейтральності»**

21008, Україна, м. Вінниця, вул. Сонячна, 3.
Вінницький національний аграрний університет
23-24 травня 2024 року

СИДЕРАТИ ТА ЇХ РОЛЬ У ВІДНОВЛЕННІ РОДЮЧОСТІ ҐРУНТІВ

*Сергій АМОНС, канд. с.-г. наук, доцент
Вінницький національний аграрний університет*

Вступ

Основною причиною деградації та зниження родючості ґрунтів є недотримання сівозміни. Особливо це помітно у структурі господарств, що мають обмежену кількість земельних площ, де вирощується три чи чотири сільськогосподарські культури та, як наслідок, створюються коротко-ротаційні неспеціалізовані сівозміни.

Зокрема, великий вплив на побудову сівозміни господарств має кон'юнктура ринку, яка змушує аграріїв вирощувати переважно високоенергетичні культури, що часто призводить до нехтування сівозміною.

При підвищеній насиченості структури посівних площ, наприклад: соняшником, ріпаком – викликає ґрунтову втому, що призводить до зниження врожайності культур та якості рослинницької продукції.

Дані сільськогосподарські рослини разом із основною товарною продукцією виносять велику кількість поживних елементів. Беззмінне чи коротко-ротаційне повернення культури у сівозміну, створює негативний фітосанітарний стан земель.

Актуальність. Для умов успішного розвитку картоплярства, за сьогоденного негативного балансу органічної речовини ґрунтів виникає необхідність збільшення частки багаторічних трав і сидератів. Потенційні переваги використання сидератів під картопля включають: накопичення біологічно фіксованого азоту (бобовими, зернобобовими), мобілізація з нижніх генетичних горизонтів ґрунту фосфору, калію, кальцію, магнію, мікроелементів та залучення їх у біологічний кругообіг; поліпшення агрофізичних властивостей ґрунту та вмісту в ньому органічної речовини; підвищення водопроникності та водоутримуючої здатності ґрунту; придушення збудників хвороб картоплі, нематод і бур'янів, що містяться в ґрунті; контроль ерозії ґрунту при обробітку як сидерати озимих культур; підвищення врожайності та якості картоплі.

Мета і завдання досліджень полягали у вивченні засобів підвищення родючості дерново-підзолистого ґрунту, встановленні впливу удобрення на продуктивність та якість урожаю основних сільськогосподарських культур області.

Головною перевагою вирощування сидератів є природний процес, який безпечно відновлює виснажений ґрунт. Ці культури відрізняються швидким зростанням вегетативної маси, яка затіняє поверхню ґрунту та стримує зростання бур'янів.

Розвинена та сильно розгалужена коренева система сидератів позитивно впливає на відновлення структури ґрунту. Наприклад, на важких глинистих ґрунтах розпушують та покращують аерацію, завдяки глибокому проникненню кореневої системи; на легких піщаних ґрунтах захищають від водної та вітрової ерозії.

Що використовувати для посіву сидератів?

Для посіву сидератів використовують найчастіше однорічні, рідше – багаторічні бобові рослини, що формують велику зелену масу, що мають фітосанітарні властивості. Особлива увага приділяється бобовим рослинам, здатним вступати в симбіоз із бульбочковими бактеріями, які переводять атмосферний азот у доступний для поглинання кореневою системою.

Зазвичай 40-60% азоту, що міститься у вегетативній масі, залишається доступним для подальших культур при вирощуванні сидератів. З холодостійких злакових культур, що швидко ростуть, виходять відмінні сидерати, вони виділяють речовини, що затримують проростання насіння бур'янів. Використовують також як ранні сидерати з сімейства капустяні та айстрові.

Загалом, втомлений ґрунт – це хворий ґрунт, який з легкістю піддається негативним діям ерозії та втрачає одну з важливих властивостей – родючість. Щоб послабити цю негативну дію, в сівозміну вводять, звані, проміжні культури – сидерати.

У сучасному землеробстві Вінницької області дуже гостро постає питання відтворення ґрунтової родючості - забезпечення бездефіцитного балансу гумусу. В умовах багатокладності господарювання та нових виробничих відносин необхідно визначити стратегію регулювання режиму органічної речовини ґрунту, оскільки в даний час швидкість мінералізації гумусу випереджає процес гумусоутворення, що призводить до зменшення вмісту поживних речовин та погіршення водно-фізичних властивостей дерновопідзолистих ґрунтів.

Головна причина цього явища – різке скорочення доз органічних та мінеральних добрив, що вносяться. Тому заповнення ґрунту органічною речовиною, яка не потребує великих матеріальних витрат на його виробництво та внесення, є актуальним завданням землеробів.

Процес відтворення органічної речовини ґрунту можна подати схемою. Схема показує, що відтворювальний процес здійснюється безпосередньо у ґрунті та змінює її якісні властивості – родючість.

Людина використовує землю як знаряддя праці (її здатність за допомогою певних якостей давати врожай сільськогосподарських культур) та предмет праці (на що впливає людина застосовуючи певні технології – технічні та матеріальні засоби). В результаті господарської діяльності людини на землі відбувається винесення поживних речовин із ґрунту, а їх відтворення при науковому, раціональному використанні.

Відновлення родючості ґрунту природним шляхом є не можливим для умов виробництва рослинницької продукції, що склалися. Штучне відновлення

родючості ґрунту відбувається під впливом людини та рослин на землю, утворюючи потенційну родючість, яка відображає науковий та організаційногосподарський рівень розвитку землеробства.

Одним із способів штучного відновлення родючості орних земель є використання сидеральних культур.

Сидерати – рослини, що частково або повністю використовуються як зелене добрива. Потужна коренева система сидератів, пронизуючи глибокі горизонти ґрунту, роблять так званий біологічний дренаж, що покращує агрофізичні та біологічні властивості ґрунту, чого не можуть робити інші органічні добрива. Сидерати є невичерпним, постійно відновлюваним джерелом органічної речовини та елементів мінерального живлення. Для цих цілей на Вінниччині використовують два види сидеральних культур – підсівні та основні.

Останнім часом сидерація ґрунту починає користуватися все більшою популярністю. Причиною цього стала як мода на органічне (екологічно чисте) землеробство так і необхідність внесення органіки в ґрунт, при значному скороченні тваринництва та зростанні цін на перегній.

Сам метод сидерації далеко не новий. Давньоримський громадський діяч Марк Катон (234 - 149 рік до н.е.) описав спосіб поліпшення бідного ґрунту у винограднику за допомогою посіву бобових культур. Сам термін вперше застосував француз Ville в середині XIX століття.

На початку XX століття директор департаменту культури ґрунту компанії Deere (м. Молін, Іллінойс, США) доктор Тейлор видав публікацію на тему сидерації.

З початку до середини XX століття сидератні добрива отримали дуже широке застосування. І лише після того, як людство навчилося синтезувати відносно недорогі азотні добрива, популярність сидератів почала знижуватися. Але в наш час сидерати почали відвойовувати втрачені позиції.

Підсівні сидерати. Їх, як правило, підсіюють у міжряддя будь-якої культури, а після її збирання залишають рости до пізньої осені. У промислових умовах їх підсівають у посіви вівса чи ячменю. Взимку їхня рослинна маса сприяє накопиченню снігу, який оберігає їх від вимерзання.

Рано навесні сидерати відростають і нарощують до 25-30 т/га зеленої маси, яку, зашпаровуючи у ґрунт використовують як органічну речовину. Ця робота виконується у другій половині травня. І далі у виробничих умовах таке поле використовується під озимі культури. Для цих цілей (як підсівний сидерат) добре підходить озимий ріпак.

Як сидеральні рослини можуть виступати:

- хрестоцвіті (гірчиця, ріпак, суріпка, редька олійна);
- бобові (конюшина, люцерна, горох, люпин, віка, соя, чин і т.д.); - зернові (гречка, жито, овес, просо, сорго, пшениця); - трави (чуміза, фацелія, райграс).

Також як сидерати можна застосовувати і однорічні бур'яни. Але ось закласти їх у землю необхідно до моменту дозрівання на них насіння.

Всі ці рослини, у певній варіації за видами та часом сівби, забезпечують освіту на одному гектарі:

- органічних добрив: від 35 до 45 тонн;
- азоту: від 127 до 200 кг;
- фосфору: від 55 до 58 кг;
- калію: від 149 до 200 кг; • Кальцію: від 32 до 140 кг.

Ці показники значно перевершують ті, що дає внесення 20 тонн гною на гектар.

Переваги використання рослин – сидератів

1. Зелені добрива можуть виступати як ґрунтово-підкислювальні речовини для зниження лужності ґрунту. Це відбувається завдяки природному утворенню гумінової та оцтової кислоти;

2. Корисні речовини, які використовує сидератну рослину, стають доступними для подальших культур. Відразу після закладення рослини в ґрунт відбувається різке збільшення ґрунтових мікроорганізмів, які розкладають рослинний матеріал. Внаслідок чого основна рослина отримує корисні поживні речовини у різних доступних формах;

3. Мікробна активність призводить до утворення міцелію корисних грибів та агрегації різних речовин, що йде на користь стану ґрунту. Підвищення відсотка органічної речовини покращує багато властивостей ґрунту. Включаючи: аерацію, інфільтрацію та утримання води. Поліпшення аерації відбувається внаслідок того, що коренева система багатьох сидератів ефективно проникає у важкі збиті ґрунти. Також зростає кількість гумусу у процесі розкладання біомаси;

4. Коренева система деяких сидератів має здатність проникати глибоко в ґрунт і виносити на поверхню поживні речовини, які недоступні рослинам, які вирощуватимуться надалі;

5. Рослини, які використовуються як зелені добрива, мають здатність придушувати бур'яни. До таких рослин відносять зернобобові та гречку;

6. Деякі сидерати, які розвиваються до фази цвітіння, можуть виступати як медонос та корм для комах запилювачів. Також вони служать місцем існування для корисних хижих комах. Це дозволять скоротити кількість інсектицидів, що застосовуються;

7. Існує можливість використовувати рослини, які посіяні як сидерати, для випасання худоби;

8. Важлива роль таких рослин в організації заходів у боротьбі з ерозією ґрунту;

9. Особливістю деяких культур є їхня здатність скорочувати кількість шкідників у ґрунті, а також зменшувати зараженість ґрунту хворобами. Один із яскравих прикладів вертицильозного в'янення картоплі.

Для зміцнення кореневої системи рослини та прискорення обміну речовин використовують гумат калію.

Основні сидерати на Вінниччині із родини бобових – конюшина, буркун, люпин багаторічний та однорічний, горох кормовий, вика яра; із сімейства капустяних – гірчиця біла, ріпак (зокрема озимий), редька олійна.

У нашій області найбільшого поширення з бобових культур набула конюшина лучна, яка використовується як підсівна культура. Вона є високоврожайною кормовою і покращуючою ґрунт культурою. При врожаї 200 ц/га зеленої маси, конюшина лучна накопичує 160 кг біологічного азоту в надземній масі і 40 кг у коренях, зі зростанням урожаю накопичення біологічного азоту збільшується.

При заробці всієї сидеральної маси врожаю, ґрунт збагачується органічною речовиною в кількості, еквівалентній внесенню 30-35 т/га стандартного підстилкового гною – норма для збереження бездефіцитного балансу гумусу. За такого використання конюшини повністю відпадає необхідність застосовувати таке дороге органічне добриво як гній.

З родини капустяних велике поширення набули гірчиця біла, ріпак ярий і редька олійна.

Ґрунтово-кліматичні умови Вінницької області дозволяють отримувати в пожнивний період другий урожай описаних вище культур, а деякі з них (гірчиця біла, олійна редька) можна використовувати і як проміжні культури у весняний період.

Але слід пам'ятати, що успіх посівів залежить від правильної організації праці. Кожен виграний весняний або літній день для сівби платить підвищенням урожаю зеленої маси, і навпаки, затримка з посівом може знецінити працю та кошти, вкладені при вирощуванні пожнивних культур.

Найбільш високу ефективність забезпечує насичення сівозмін однорічними та багаторічними бобовими травами. Вони, крім отримання повноцінного корму, забезпечують ґрунт великою кількістю органічної речовини та завдяки діяльності азотофіксуючих бактерій, фіксованим екологічно чистим азотом.

Проведеними дослідженнями встановлено, що найбільша кількість ПКО накопичувала конюшина червона 2 г.п. при вирощуванні його за інтенсивною технологією – до 11 т/га сухої маси. Ці показники нижчі у буркуну білого та гірчиці, які склали – до 10 т/га, а редьки олійної – 20 т/га.

У природних умовах Вінницького регіону максимальне використання багаторічних бобових трав слід розглядати як найважливіший захід відтворення ґрунтової родючості, що повністю відповідає принципам біологізації землеробства.

Для цього потрібно насичення сівозмін посівами багаторічних бобових трав, озимими культурами, які краще, ніж ярі використовують біокліматичний потенціал регіону, значно підвищують продуктивність ріллі, збільшують вихід соломи та покращують баланс органічної речовини ґрунту.

Таким чином, рівень використання сидератів відображає науковий та організаційно-господарський потенціал відтворення органічної речовини орних земель агрокосистем Вінниччини.

Висновки

Коротке узагальнення результатів досліджень та виробничого досвіду в різних ґрунтово-кліматичних умовах, як нашої країни, так і за кордоном показує, що зелене добриво, як у зайнятих парах, так і в проміжних посівах є ефективним способом окультурення ґрунту та підвищення врожайності сільськогосподарських культур у польових та інших сівозмінах.

Однак в умовах Лісостепу правобережного України питання підбору, агротехніки, способів використання сидератів, їх впливу на родючість ґрунту, на врожайність сільськогосподарських культур, якість продукції, продуктивність сівозмін та інші, пов'язані з цим питання, вивчені недостатньо.

Це й послужило основою узагальнення проведених досліджень, результати яких дозволяють науково обґрунтувати використання зеленого добрива як важливого біологічного чинника відтворення родючості ґрунтів Вінниччини.